

POSUDEK VEDOUCÍ PRÁCE

Důvěryhodnost a důvěra: Analýza vztahu kriminality všedního dne a interpersonální a institucionální důvěry

Bc. Veronika Šebestová

Kolegyně se ve své diplomové práci věnuje dnes ve společenských vědách aktuálnímu tématu důvěry. Míru interpersonální a institucionální důvěry zkoumá ve vztahu k důvěryhodnosti aktérů, kterou operacionalizuje přes postoje k ospravedlnitelnosti jednání spadajících do tzv. „kriminality všedního dne“. Studie tak propojuje zajímavým způsobem otázku zkoumané v sociologii politiky a kriminologii. Analýza pracuje s daty EVS 2008 za Českou republiku, přestože původně diplomantka zamýšlela udělat i mezinárodní srovnání, byla nakonec dána přednost podrobné dílčí analýze na datech pouze za ČR.

Formálně text splňuje veškeré požadavky diplomové práce: délka textu, bohatý a korektně zpracovaný seznam relevantní literatury, seznam použitých zkratk, přehledné grafy a tabulky. Práce je logicky velmi dobře strukturována a psána odborným, ale srozumitelným a stylisticky kvalitním jazykem.

V úvodu diplomantka velmi výstižně shrnuje obecnou roli důvěry a důvěryhodnosti v dnešní společnosti. Teoretická část dále definuje základní pojmy a na základě české i světové literatury poukazuje na rozdílné pojetí důvěryhodnosti a důvěry v rámci odlišných sociologických paradigmat. Oceňuji, že jsou zde komentovány také základní způsoby měření důvěry a důvěryhodnosti, jakož existující výzkumy a jejich základní poznatky týkající se zejména faktorů ovlivňujících míru důvěryhodnosti a důvěry aktérů.

Empirická část přináší dle mého soudu velmi kvalitní analýzu vztahů důvěryhodnosti a důvěry a faktorů ovlivňujících důvěryhodnost. Využité metody a konkrétní postupy analýzy jsou velmi dobře popsány a k datům je přistupováno velmi pečlivě: ověřování normality rozdělení, multikolinearity, řešení problematiky chybějících odpovědí atd. Za velmi zdařilý a interpretačně vděčný považuji zvolený přístup vytvoření profilu „nedůvěryhodného aktéra“ na základě shlukové analýzy. Přestože z hlediska zejména míry interpersonální důvěry se jednotlivé skupiny aktérů tak výrazně neliší, i tak tento přístup přináší zajímavé výsledky, které navíc kolegyně tvůrčím způsobem interpretuje.

Vzhledem k tomu, že většina mých připomínek byla v procesu psaní zapracována, a to například včetně radikálního zredukování a restrukturování původních prvních 40 stran teorie na 20, mám jen dílčí poznámky. Shrnutí teoretické části by mohlo být věcnější (str. 35). Tři okruhy kriminálních činů byly rozděleny dle významu, nebo byla na baterii provedena i faktorová analýza? Kolegyně je statisticky velmi přísná a například korelace mezi důvěrami v jednotlivé instituce nejsou až tak malé (str. 46, 47), také model, který vysvětluje 20 % variability variance postojů je vcelku obstojný (str. 75). Vzhledem k tomu, že shluky se liší

v důvěře v církev, stálo by za to najít případně proměnnou příslušnosti k náboženství či frekvenci návštěvnosti bohoslužeb, která by mohla vypovědět o respondentech něco konkrétnějšího. Stálo by také za to se zamyslet, proč statisticky příliš nevychází souvislost mezi interpersonální důvěrou operacionalizovanou v EVS (navíc dokonce otázkou tázající se na to, zda se lidé obecně chovají vůči druhým čestně) a skupinami osob s velmi rozdílnými postoji právě k čestnosti jednání.

Domnívám se, že kolegyni se podařilo zvolené téma zpracovat na velmi dobré vědecké úrovni, jak po teoretické tak empirické stránce. Její analýza přináší nové poznatky o důvěře a důvěryhodnosti, které jsou navíc velmi zajímavě a atraktivně interpretované a jistě by stálo za to je publikovat.

Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení výborně.

V Praze 12. září 2014

Ph.Dr. Markéta Sedláčková, Ph.D.